
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

פסיכולוגיה חינוכית - מערכתית - א - 37973

תאריך עדכון אחרון 04-11-2021

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חינוך

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר חגית סבטו

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Hagit.Sabato@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ג', בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס מלווה את ההתנסות המעשית בשדה. הפרקטיקום כולל עבודה בשדה החינוכי במסגרת השירות הפסיכולוגי-חינוכי, ובהתאם לדרישות הוועדה לפסיכולוגיה חינוכית ומועצת הפסיכולוגים. הוא כולל שני ימי התנסות בשדה (שבוע 16 שעות שבועיות כולל הדרכות ושיבות צוות) במשך 10 חודשים. המפגשים במסגרת הקורס מיועדים ללמידה תיאורטית ולהקניית כלים ומיומנויות מרכזיות בעבודת הפסיכולוג החינוכי, בדגש על הבנה ואבחון המערכת הגנית והבית ספרית. בכלל זה נתייחס למקומו של הפסיכולוג החינוכי בערוצים השונים בעבודתו בשדה: ליווי המנהל/ת והצוות החינוכי המוביל, תהליכי החשיבה והשותפות עם הגורמים הרלוונטיים במערכת ומחוצה לה, אבחון ואיתור צרכי המערכת, עבודה עם קבוצות במערכת, ומקומן של התערבויות עם הפרט (אבחון, טיפול) במבט מערכתי. במקביל, יינתן מקום להתפתחות המקצועית והאישית של הסטודנטים בתוך תהליך ההכשרה. מפגשי הקורס משלבים למידה תיאורטית של מודלים מרכזיים לאבחון מערכת, דיון ושיח המתייחס להתנסות ולהבאת מקרים מהשדה, עבודה בקבוצות קטנות ולמידת עמיתים.

מטרות הקורס:

לאפשר חשיבה והעמקה בתהליכים להם שותף ואותם מוביל הפסיכולוג בבית הספר. בפרט, יתמקד הקורס בפיתוח נקודת מבט מערכתית רחבה, תוך התייחסות לזהות המקצועית הייחודית של הפסיכולוג החינוכי

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

דוחות המשלבים הבנה תיאורטית ומעשית של מטלות המבוצעות בשדה, אבחון מערכת והתווית התערבות מערכתית

דרישות נוכחות (%) :

80

שיטת ההוראה בקורס: סדנא

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

פסיכולוגיה חינוכית:

ילד בתוך הקשר.

מודל אקולוגי לעבודה בשדה הפסיכולוגי חינוכי

הפסיכולוג החינוכי במערכת החינוך:
הגדרות תפקיד וסוגיות מרכזיות בזהות המקצועית

פסיכולוגיה חינוכית ותקופת הקורונה:
התמודדות מערכתית עם משבר וחירום- תפקיד הפסיכולוג החינוכי

ביה"ס כמערכת מנקודת מבט פסיכואנליטית-דינאמית

מנהל בית ספר :
בין מנהיגות לניהול, חזון ופרקטיקה חינוכית

כלי הערכה: ראיונות, תצפיות, שאלונים

הגן כמערכת חינוכית:
מאפיינים ייחודיים והשלכותיהם

תפקיד הפסיכולוג החינוכי במערכת הגנית

תהליכי קונסולטציה במערכת

היבטים בניהול כיתה- עבודת הפסיכולוג החינוכי בליווי מחנכים /ות

עבודה קבוצתית במערכת

הפסיכולוג החינוכי כמלווה תהליכי שינוי: התמודדות עם התנגדות לשינוי

חומר חובה לקריאה:

*McMahon, H. G., Mason, E. C., Daluga-Guenther, N., & Ruiz, A. (2014). An ecological model of professional school counseling. *Journal of Counseling & Development*, 92(4), 459-471.

*מתווה השירות הפסיכולוגי חינוכי, חוזר מנכ"ל משרד החינוך תשע"ח(א), (כ"ג בניסן התש"ע, 07 באפריל 2010). וחוזר השלטון המקומי, ירושלים: משרד החינוך המנהל הפדגוגי, השירות הפסיכולוגי הייעוצי, אגף פסיכולוגיה.

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Applications/Mankal/EtsMedorim/3/3-7/HoraotKeva/K-2010-8a-3-7-61.htm>

ותיקון סעיף:

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Applications/Mankal/EtsMedorim/3/3-7/HodaotVmeyda/H-2010-10-3-7-6.htm>

*Woolfson, L., Whaling, R., Stewart, A., & Monsen, J. (2003). An integrated

framework to guide educational psychologist practice. *Educational Psychology in Practice*, 19(4), 283-304.

Cameron, R. J. (2006). *Educational psychology: The distinctive contribution. Educational Psychology in Practice*, 22(4), 289-304.

Nuttman-Shwartz, O. (2015). *Shared resilience in a traumatic reality: A new concept for trauma workers exposed personally and professionally to collective disaster. Trauma, Violence, & Abuse*, 16(4), 466-475.

Saakvitne, K. W. (2002). *Shared trauma: The therapist's increased vulnerability. Psychoanalytic dialogues*, 12(3), 443-449.

Saidipour, P. (2020). *The precedent of good enough therapy during unprecedented times. Clinical Social Work Journal*, 1-8.

Baum, H. S. (2002). *Why school systems resist reform: A psychoanalytic perspective. Human Relations*, 55(2), 173-198.

*de Vries, M. K. (2004). *Organizations on the Couch: A clinical perspective on organizational dynamics. European Management Journal*, 22(2), 183-200.

אדיג'ס, י. (1991). צמיחה והתחדשות בארגונים, עתרת, הרצליה.

*Bush, T., & Glover, D. (2014). *School leadership models: What do we know?. School Leadership & Management*, 34(5), 553-571.

*Hallinger, P. (2018). *Bringing context out of the shadows of leadership. Educational management administration & leadership*, 46(1), 5-24.

*Karl, T., (1988). *Interventive Interviewing: Part III. Intending to Ask Lineal, Circular, Reflexive or Strategic Questions? Family process*, 27, 1-15.

*Pianta, R. C., & Hamre, B. K. (2009). *Conceptualization, measurement, and improvement of classroom processes: Standardized observation can leverage capacity. Educational researcher*, 38(2), 109-119.

סמסטר ב

*אירצברגר, א., אנגלרט, מ. ושות' (2013). שירות פסיכולוגי חינוכי בגני הילדים – תפיסה תיאורטית וקווים מנחים לעבודה. הוצאת משרד החינוך, המינהל הפדגוגי, שירות פסיכולוגי ייעוצי, אגף פסיכולוגיה.

אוסטרוויל, ז' (1987). קונסולטציה במסגרות חינוכיות : הצגת מודל אינטגרטיבי . בתוך א. לסט (עורך): עבודה פסיכולוגית בבית הספר. הוצאת מאגנס, ירושלים.

בנבנישתי, ר' ופרידמן, ט' (עורכים) (2020). טיפוח למידה רגשית-חברתית במערכת החינוך - סיכום עבודתה של ועדת המומחים, תמונת מצב והמלצות. ירושלים: יוזמה - מרכז לידע ולמחקר בחינוך, האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

Athanasίου, M. S., Geil, M., Hazel, C. E., & Copeland, E. P. (2002). A look inside school-based consultation: A qualitative study of the beliefs and practices of school psychologists and teachers. *School Psychology Quarterly*, 17(3), 258.

Beltman, S., Mansfield, C. F., & Harris, A. (2016). Quietly sharing the load? The role of school psychologists in enabling teacher resilience. *School Psychology International*, 37(2), 172-188.

* אוסטרוויל, ז. וכהן, א. (1989). הנחית קבוצות מחנכים בנושא בריאות הנפש. הוצאת מאגנס. עמ' 13-76.

ביון, ו.ר. (1992). התנסויות בקבוצות ומאמרים נוספים. הוצאת דביר. עמ' 111-147.
יאלום, א. ולשץ', מ. (2006). טיפול קבוצתי תאוריה ומעשה. הוצאת כנרת. פרק 11: בראשית עמ' 311-343 .

Bailey, J. R., & Raelin, J. D. (2015). Organizations don't resist change, people do: Modeling individual reactions to organizational change through loss and terror management. *Organization management journal*, 12(3), 125-138.

of role the :change organizational to Resistance .(2001) .A ,Hede & ,H .W ,Bovey cognitive and affective processes. *Leadership & Organization development journal*.

חומר לקריאה נוספת:
אין

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 20 %
הגשת עבודה 50 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 30 %

פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:
אין